

REPORTAGE

Het goud van het Noorden

Barnsteenbezitters doen er goed aan hun verzameling vandaag te laten taxeren door Kaleb Irak en Erik Weststrate in Zoutkamp. „In tien jaar is de waarde verdubbeld.”

LIEKE VAN DEN KROMMENACKER

ZOUTKAMP Kaleb Irak (29) knipt een klein zwart zaklampje aan. Langzaam laat hij een zachtgele kralenketting door zijn handen gaan, de ronde stenen kralen bijgelicht door het felle schijnsel van de lantaarn. Zijn conclusie is snel en overtuigd. „Dit is geen barnsteen, maar agaat.”

Irak is een sieradenhandelaar en barnsteenexpert uit Duitsland. Samen met zijn zwager Erik Weststrate (42) uit Den Haag is hij twee dagen neergestreken in Zoutkamp, om er barnstenen te taxeren. Van achter een drie rijen dikke ‘muur’ van knalgele garnalenkisten in de vergaderkamer van de Garnalenvissersbond ontvangen de twee koopmannen hun gasten: Zoutkampers en andere belangstellenden die nieuwsgierig zijn wat hun barnsteen waard is.

„Niks dus?”, vraagt de vrouw van de zojuist aangeleverde agaatketting. „Zeker wel”, stelt Weststrate haar gerust, „maar voor ons is het niet zo interessant, omdat het andere handel is.”

Barnsteen, ofwel amber, is in. Vooral Aziaten zijn al jaren gek op de gele stenen die, in bewerkte vorm, vele Chinese polsen en halzen sieren. Hoewel de juwelen hier doorgaans versleten worden voor oude mensensieraden, doen bezitters van barnsteenbezitters er goed aan het spul niet op zolder te laten verstoffen, tipt Irak. „Dit is een uitstekend moment om barnsteen te verkopen. Er is een gigantische markt voor.”

De groeiende populariteit van de steen in landen als Denemarken, Duitsland en Nederland is het gevolg van een exportverbod dat sinds 2011 van kracht is in Rusland. Sindsdien richt Azië de handelsblik meer en meer op (Noord-)Europa. Polen is al bijna leeggekocht, weet Irak, en ook in Duitsland is de steen de laatste jaren niet aan te slepen. In Nederland, waar veel karamelkleurige stenen uit de Oost- en Noordzee komen, is de barnsteenster rijzende.

Erik Weststrate (links) en Kaleb Irak met een stuk amber. FOTO JAN WILLEM VAN VLIET

‘Uitstekend moment om barnsteen te verkopen’

Hoe amber precies in zee is terechtgekomen, daarover zijn de meningen verdeeld. Bekend is dat het materiaal niet echt steen, maar versteende hars is, afkomstig van naaldboombossen uit de IJstijd of eerder nog, die onder water zijn komen te staan. Het feit dat er gigantische hoeveelheden opduiken in de noordelijke zeeën, waar vissers en jutters het vinden in hun netten of op het strand, doet vermoeden dat daar de grootste bossen groeiden.

Irak en Weststrate trekken er geregeld op uit met hun kennis en hun weegschaal. Liefst kopen ze ruwe stenen in, die ze doorverkopen.

Na enkele succesvolle taxatieronden in Urk, is ook hun aanwezigheid

in Zoutkamp niet onopgemerkt gebleven. Tegen lunchtijd zijn zo’n vijftien mensen langs geweest. De vangst: ruim 2 kilo steen, ter waarde van bijna 3000 euro. Irak: „In de afgelopen tien jaar zijn de prijzen voor barnsteen verdubbeld.”

Het echtpaar Trijn (74) en Sybolt (79) Oudman uit Thesinge laat een barnstenen erfstuk keuren: een ketting met olijfvormige kralen. Klik, daar klinkt het lampje van Irak weer. „Minstens zeventig jaar oud”, concludeert hij. Irak ziet het aan de kleur. Niet glimmend en licht van tint, zoals een nieuwe of net opgepoetste ketting, maar dof en donkergeel. Weststrate: „Dat komt van het oxideren, een soort roesten.”

Het duo schat de waarde op zo’n 270 euro. Trijn Oudman slaakt lachend een zucht van verlichting. Ze had het halssnoer willen poetsen, maar op aanraden van haar man liet ze het erbij. „Goed zo”, zegt Irak. Het had zeker vijftig jaar gekost voor de ketting weer ‘op kleur’ was geweest. „Dan was hij nu ook maar de helft waard geweest.”